

KAREL IV. LUCEMBURSKÝ

Evropa trpěla hladomory. V důsledku nepříznivého klimatu byla slabá úroda. Evropu také zasáhly morové rány. To vedlo k snížení populace. Počet obyvatel klesl o 20 – 25 %.

Karel IV. se narodil v roce 1316 jako syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny. Byl pokřtěný jako Václav. Jméno Karel přijal při biřmování po svém strýci.

Karel IV. se stal králem římsko-německým, českým, italským a burgundským. V roce 1323 si vzal Blanku z Valois, která mu porodila dcery Kateřinu a Markétu. Po smrti Blanky se v roce 1349 oženil s Annou Falckou. Tehdy se mu narodil první syn Václav. Anna brzy zemřela a v r. 1353 si vzal Annu Svídnickou. Ta mu dala dceru Elišku a syna Václava. Po její smrti se v roce 1363 naposledy oženil s Alžbětou Pomořanskou. A narodili se jim Zikmund, Anna, Jan, Markéta a Jindřich.

Karel IV. byl velice schopný panovník, kterému záleželo na Českých zemích. Při pobytu na papežském dvoře, za pontifikátu Klementa VI., domluvil Karel vymanění z arcibiskupství mohučského. Pod arcibiskupství pražské pařila biskupství olomoucké a litoměřické. Arnošt z Pardubic se stal prvním arcibiskupem.

1348 založil Univerzitu pražskou (svobodné umění, právnická, teologická, lékařská). Pozval do Prahy mnoho učenců. Kvůli velkému počtu studentů bylo potřeba další výstavba města a tak vzniklo Nové město pražské. V roce 1348 se rozhodl vystavět pevnost Karlštejn.

1355 byl Karel IV. korunován na římského císaře (dle tehdejšího názoru se tím stal pánem nad celým světem). Vydal zákon potvrzující celistvost a nedílnost všech zemí Koruny české na věčné časy. Roku 1356 vydal Zlatou bulu – základní zákon německé říše (platil do roku 1806) – mimo jiné se německá knížata měla učit česky.

Karel IV. byl vynikající diplomat (meč byl až jako poslední řešení). Rudolf IV. vytvořil vojenskou alianci s jinými panovníky v Evropě proti Karlu IV. Karlova diplomacie koalici rozvrátila a udržel mír. Při vypuknutí hladomoru nechal stavět tzv. hladovou zeď a tak dal lidem práci, aby nehladověli. Zeď vedla okolo Hradčan a Strahova.

1373 rozšířil Korunu českou o Braniborsko (bez prolítí krve, pouze dohodami). Tehdy Český stát dosáhl největší územní rozlohy v dějinách. Karel IV. se staral o poddaný lid, zabránil tomu, aby ho šlechta dostala do nevolnictví. Vynikal také svou zbožností i vědomostmi v oblasti církevní vědy. Velmi ctil sv. Václava. Miloval český jazyk, který se užíval i na královském dvoře. Ovládal také francouzštinu, italštinu, němčinu a latinu. Věnoval se i literární činnosti. Sepsal svůj životopis Vita Caroli a legendu o sv. Václavu. Podporoval sepisování kronik a vznik českého překladu Bible. Nechal zhotovit svatováclavskou korunu. Vydal bulu na její ochranu – králové si jí jen půjčí, je to majetek sv. Václava.

Karel IV. nechal vystavět kostely do tvaru kříže. Severojižní rameno tvoří kostely sv.

Kateřiny Veliké a Zvěstování Panny Marie. Západovýchodní rameno Emauzy na Slovanech a kostel Panny Marie a Sv. Karla Velikého. Ramena se protínají v chrámu sv. Apolináře.

Karel IV. zavedl poutě do Cách, kde je pohřben jeho patron Karel Veliký (konají se 1x za 7 let). Karel IV. přivezl do Českých zemí mnoho ostatků, např. sv. Lukáše, sv. Zikmunda, sv. Jana Nepomuckého, část sv. Kříže atd. Mimo jiné také vykoupil zpět hrad Veveří.

Karel IV. je nazýván Otcem vlasti. Původně to byl titul římských císařů. Dnes je tím vyjádřen vděk za přínos Českým zemím.

Karel IV. má veliký význam pro společnost stejně jako tehdy tak i dnes. Byl to jeden z nejlepších českých panovníků. Ve své době zemi pozvedl a dnes si jej můžeme brát jako příklad bravurního politika.

Pro žáky na základních školách může být vzorem nejen politickým, ale také morálním.